

Maar wij moeten verder

Béjart Brussel Ballet

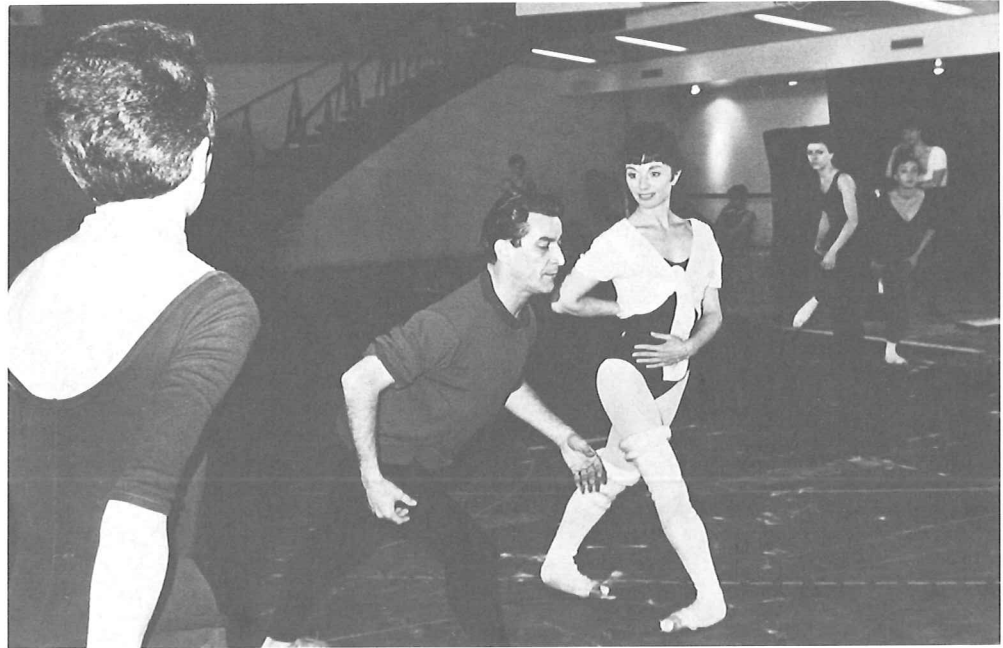
Zang, muziek en dans zijn sinds eeuwen met elkaar verbonden. Krijgt de dans subsidie, dan is het omdat hij deel uitmaakt van het pakket opera, en nog steeds niet zonder meer om zichzelf. Toch bracht de twintigste eeuw zonder twijfel de renaissance van de danskunst. Deze kunst is een wereldbeweging geworden, die zichzelf wil zijn, los van iedere binding. Zij is immers stilaan volwassen geworden.

De eerste stoot kwam voor de Eerste Wereldoorlog met Sergei Diaghilev, Isadora Duncan, Rudolf von Laban; de tweede vlak voor de Tweede Wereldoorlog met Martha Graham, Doris Humphrey, Laban, Kurt Jooss, Sigurd Leeder en, in Engeland, Marie Rambert en Ninette de Valois. Deze twee vrouwen, de eerste Poolse van geboorte, dan andere Ierse, namen de erfenis van Diaghilev op en bewezen in tien jaar tijd, van 1929 tot 1939, dat een land zonder ballettraditie wel iets kon bereiken in deze kunst die tot dan toe het exclusieve terrein van de Italianen, de Fransen, de Russen en de Denen leek. Door deze gang van zaken vatten ook anderen elders moed.

Na de Russische revolutie was de toevoer van Russische dansers voor Diaghilev afgesloten. Prompt gaf hij zijn solisten Russische namen, om het even van waar ter wereld ze vandaan kwamen, om zo zijn ballet nog steeds "Les Ballets Russes" te kunnen noemen. Later gingen ze ook "Les Ballets de Serge Diaghilev" heten.

Vlak voor de Tweede Wereldoorlog stond in de Parijse opera Serge Lifar, de laatste choreograaf van de Russische balletten. Bij hem verwaterden die reeds. Hij choreografeerde in een niet-oprechte stijl, dicht bij kitsch. Die vond echter ingang bij de Fransen en ook in Brussel. Wanneer het in Parijs regent, druppelt het immers in Brussel. Dat was ook zo voor de dans. Alles moest uit Parijs komen.

In Engeland ontdekte Marie Rambert van haar kant Frederic Ashton, Anthony Tudor, Andrée Howard. Ashton ging choreografe-

ren voor wat later het Royal Ballet zou worden, het Sadler's Wells Ballet onder de leiding van Ninette de Valois, die ook choreograaf was. De werken die gecreëerd werden, waren nieuw, fris, oprecht, muzikaal, degelijk, hadden een dramatisch logische structuur. Dat was bijvoorbeeld het geval met *Rake's Progress*, *Faade*, *Les Patineurs*, *Dante Sonate*, *Job*, waarmee ze voor het eerst in 1940 een toernooi maakten in Europa. De oorlog brak echter uit en alle decors zijn in Nederland in de vlammen opgegaan. Het zou tot 1944 duren vooraleer wij het gezelschap zouden terugzien, want alle dansers waren gemobiliseerd voor de E.N.S.A., de organisatie die voor de ontspanning van de troepen werkte.

Vergeeten we ondertussen niet dat de Duitser Kurt Jooss de eerste Franse wedstrijd voor choreografen won met *De Groene Tafel* (1931) en dat hij in 1936 uitweek naar Engeland. In Carlington Hall had hij een school en een groep, maar met zijn vernieuwing kreeg hij in het conservatieve Engeland weinig gehoor. Toch bereikten echo's van zijn werk de hoofdstad Londen.

Tijdens de oorlog werkten in Amerika ook Antony Tudor, Agnes

de Mille en de groep Graham-Humphrey. Het was boksen om de moderne danskunst ingang te doen vinden.

Huisman

Na de Tweede Wereldoorlog stapte de Koninklijke Muntchouwborg te Brussel terug in zijn traditionele Franse bootje. Sarah Huisman trachtte een vernieuwing op gang te brengen door J.J. Etcheverry naar Brussel te halen. Die gaf het ballet inderdaad een grotere dimensie. Er werd meer aandacht aan besteed. Wel bleef het traditioneel en Russisch-Frans gericht.

Maurice Huisman was toen hoofd van de culturele betrekkingen met het buitenland. Wij hadden nog geen ministerie van Cultuur. Uit hoofde van zijn functie had hij een breed beeld van wat er bewoog. Bij zijn benoeming tot directeur van de Muntchouwborg richtte hij zich tot het Engelse ballet.

Ondertussen kwamen vele moderne dansgroepen naar België, met name naar Antwerpen, nooit naar Brussel. Daar werd nog steeds gezworen bij gala's die door de "étoi-

Trainen, 1966. (foto De Standaard)